

Anna Amnell

LUCIA JA LUKA

Kyynärän mittainen tyttö ja poika

Lucia ja Luka

Kiitän kaikkia, jotka ovat tukeneet minua tämän kirjan kirjoittamisessa:

Alfred Kordelinin yleinen edistys- ja sivistysrahasto

Suomen Kirjailijaliitto

Särön Berliinin kirjailija- ja taiteilijaresidenssi

Salme Kotivuori Turun museokeskuksesta

ja Joonas Heiskanen, Ulkoministeriö

Omistettu Mimille ja Samille

Anna Amnell

Lucia ja Luka

Kyynärän mittainen tyttö ja poika

Kuvitus: Matti Amnell

© 2013 Teksti Pirkko Anna Amnell

© 2013 Piirroskuvitus Matti Amnell (Jr.)

Taitto: Books on Demand

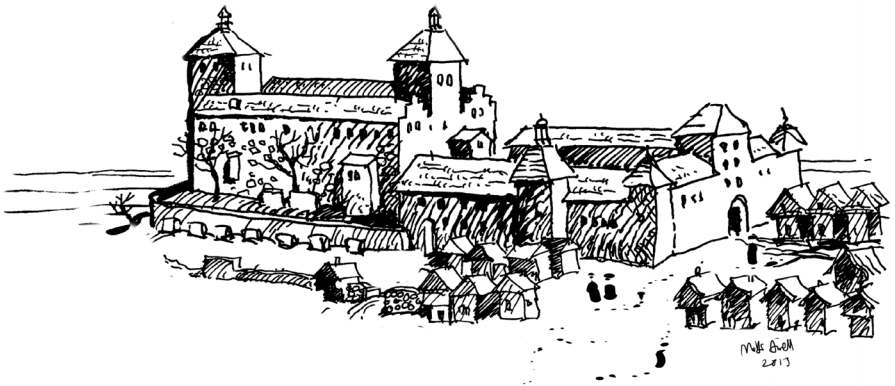
Päällys: Books on Demand ja Anna Amnell

Kannen kuva: Jan van Hemessen, Die Goldwägerin (noin 1530),
bpk/Gemäldegalerie, SMB/Jörg P. Anders

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-498-842-1

Luka lumen ja jään maassa

Kun reki kaatui matkalla Turun linnaan, Luka Dalmatialainen ajatteli, että se oli hänen loppunsa. Ympärillä raivosi lumimyrsky, tuuli ulvoi, matkatavarat lentelivät hankeen ja Luka niiden keskelle. Hevonen läksi juoksemaan myrskyn läpi kyljelleen kaatunutta rekeä perässään raahaten. Luka oli joutunut oman onnensa nojaan lumen ja jään maassa kaukana kotikaupungistaan Venetsiasta.

Mökki tien varrella

Kaikkialta Suomen herttuakunnasta oli kutsuttu vieraita Juhana-herttuan vastaviihityn vaimon Katariina Jagellonican tervetuliaisjuhliin. Harvoin oli nähty tällä tiellä niin paljon väkeä.

– Mitä kummaa täällä on tapahtunut? sanoi Vilkku pikkuveljelleen Kolkalle. Tien varteen oli lennellyt nyyttejä, matkakirstuja ja säkkejä. – Tässä on tuoreet reen jäljet.

– Tuolla on vielä yksi nyytti, Kolkka sanoi.

– Se on lapsi! Se kuolee tänne hankeen, jos ei ole jo kuollut. Viedään se kotiin, sanoi Vilkku.

Vilkun ja Kolkkan koti oli harmaa mökki tien varrella. Mökki oli puoliksi lumen peitossa. Vain kapea polku johti ovelle.

Vilkku laski pökertyneen Lukan ovensuupenkille uunin eteen, ja koko perhe kerääntyi ihmettelemään häntä. Mökin emäntä otti uunista tulta päreeseen ja tarkkaili muukalaista sen valossa. Pojalla oli päällään turkiksella vuorattu samettinuttu, topatut nahkahousut ja nahkasaappaat jalassa.

– En ole nähnyt ennen noin pientä ihmistä! huudahti mökin emäntä ja otti huivin harteiltaan. Hän polvistui penkin vierelle ja peitteli pojan huivillaan. – Tämä nuori herra on varmaankin herttuan hovinarri, arveli emäntä, joka oli ollut Turussa rikkaan kauppiaan palvelijana ja nähnyt monenlaista väkeä.

– Taisitte poimia kultakimpaleen lumihangesta, sanoi mökin isäntä. – Herttua antaa varmaankin löytöpalkkion. Mutta mitä tehdä tälle yllätysvieraalle? Meillä ei ole hevosta, jolla voisimme hänet Turkuun. Pitääkö minun panna poika pulkkaan ja hiihtää Mustan karhun majatalolle? Sinne on meiltä aikamoinen matka, ja pakkahanen vain kiristyy.

Venetsian pojat

Lukan edessä oli pian puinen tuoppi, jossa oli höyryävää keittoa. Se poltti hänen kurkkuaan, mutta hänelle tuli lämmin ja hyvä olo. Lämmön jälkeen Luka aisti lampaanvillan ja hien hajun, riistan ja kuivattujen yrttien tuoksun.

Huone oli pieni ja matala. Valoa tuli tulisijasta ja pöydällä olevasta kynttilänpätkästä. Huoneessa oli lisäksi muutama penkki ja rahi, olkia maalattialla, lavitsa nurkassa ja harmaista kivistä koottu takka ovensuussa.

Hämäriä hahmoja istui penkeillä. Luka saattoi nähdä tähtitaivaan katossa olevasta pienestä aukosta. Oliko häntä luultu kuolleeksi ja tuotu ulkorakennukseen? Mutta täällä oli lämmintä. Luka kuuli koputuksen ovelta.

Kylmä viima tulvahti sisälle avoimesta ovesta, ja lunta pöllähti Lukaan asti. Luka kuuli ilokseen tutun ääneen sanovan tervehdyksen talonväelle.

– Oletteko te elossa? kysyivät sitten suuret saappaat Lukalta Venetsian murteella. Ylhäällä näkyivät takkatulen valossa huolestuneet kasvot, jotka kuuluivat Leonardolle, Lukan palvelijalle ja henkivartijalle. Leonardon jättiläismäinen varjo huojui seinällä.

– Oletko Leonardo vai hänen haamunsa? Luka kysyi.

– Olen oma itseni, sanoi Leonardo ja polvistui penkin eteen. Hänellä oli lunta olkapäillään. – Miten on vointinne, herra?

– Tupsahdin pehmeään lumeen ja tuskin ehdin ihmetellä, mitä tapahtui, kun tuo kelpo poika pelasti minut, Luka kertoi osoittaen Vilkkua. – Entä sinä?

Leonardo kertoi, että hän oli paiskautunut tienvarteen jonkin matkan päähän ja tavannut onneksi kaksi ratsumiestä, jotka olivat myös menossa Turkuun. He olivat ottaneet yhdessä kiinni vauhkoontuneen hevosen, jota

ajuri ei ollut pystynyt yksin hallitsemaan. Kun Lukaa ei näkynyt reessä, he palasivat etsimään häntä, mutta näkivät vain lumihankeen lennelleet matkatavarat. Paikalta johtivat kahdet jäljet mökkiin.

– Anna minulle rahakukkaro, Luka sanoi, avasi kukkaron nyörin, upotti kätensä nahkapussiin ja poimi sen pohjalta kultakolikoon. Hän ojensi kultakolikoon uunin takaa kurkistelevalle Vilkulle, joka oli pelastanut hänen henkensä.

– Puraise sitä, sanoi mökin isäntä pojalleen. – Jos se on kultaa, menemme Valpuri Innamaan kauppaan kysymään, mitä sillä saa.

Leonardo kumarsi syvään mökin väelle, kääri turkisvuorisen viittansa Lukan ympärille ja kantoi hänet ulkona odottavaan rekeen. – Nyt kiireesti matkaan. Meidän on oltava Turun linnassa, ennen kuin juhlat alkavat. Onneksi reki on säilynyt ehjänä.

Onni suosii rohkeaa

Luka ja Leonardo istuivat jälleen reessä vällyjen sisällä. Luka tiesi, että kohta olisi taas edessä ihmisten tuijottelu, kun he saapuisivat majataloon. Lukalle oli kerrottu, että kun hän oli kaksivuotias, palvelustyttö oli pudottanut hänet vahingossa sylistään marmorilattialle. Lukan kasvu oli pysähtynyt. Huolimattomia palvelustyttöjä oli nähtävästi ollut Lukan suvun taloissa ja kotikylässä runsaasti, sillä hänellä oli monia harvinaisen lyhyitä sukulaisia.

Lyhytkasvuisuudelle keksittiin milloin mitäkin selityksiä. Joku oli katsonut pahalla silmällä yhtä serkkua, ja toisen imettäjä oli sekoittanut vettä maitoon ja antanut kaiken rintamaidon omalle lapselleen.

– Onni suosii rohkeaa, Luka sanoi reippaasti Leonardolle. – Olemme etsimässä onneamme täältä lumen ja jään maasta. Niinhän meille nuoremmille veljille käy. Isoveli perii kruunun ja valtakunnan vertauskuvallisesti puhuakseni, ja me pikkuveljet saamme lähteä maailmalle onneamme etsimään.

– Minäkin olen pikkuveli, huomautti Leonardo.

– Pieneksi olet sinäkin jäänyt, poikaparka, sanoi Luka. Leonardo oli

enemmän kuin kaksi kertaa pitempi kuin Luka, vaikka he olivat samanikäisiä. Leonardo oli kalastajan poika, mutta hänet oli lähetetty palvelijaksi, koska hän vei liikaa tilaa veneessä.

– Tämä pimeys ja kylmyys synkistävät mieleni, valitti Leonardo. Hän paleli, vaikka hänellä oli päässä paksu karvahattu ja monet vällyt peitteenä niin kuin Lukallakin. – Kaipaam valoa ja lämpöä.

– Ei kotona Venetsiassakaan ole parempaa tähän aikaan vuodesta, Luka muistutti. – On koleaa ja sumuista. Vesi tulvii ehkä tälläkin hetkellä laguunista Pyhän Markuksen torille, kujille ja talojen alakertaan. Parasta on kuitenkin se, että täällä kukaan ei tunne meitä, sanoi Luka ja kaivautui syvemmälle rekipeitteiden sisälle.

– Kyllä teillä tuota juttua riittää, herra. Pitäkää reen laidasta kiinni, ettette taas putoa, varoitti Leonardo. – Meillä on vielä pitkä matka edessä.

On vuosi 1562. Kyynärän mittainen Lucia Olavintytär ja hänen veljensä Hannu muuttavat Turkuun. Heidän isänsä haluaa, että Lucia pääsee Juhana-herttuan hoviin luutunsoittajaksi ja Hannu hovipojaksi. Hannu saa selville hovia ja sisartaan uhkaavan salajuonen, ja koko perhe kutsutaan asumaan linnaan. Hannusta tulee herttuan suosikki ja hovipoika, mutta Lucia joutuu elämään muista erillään linnan tornihuoneessa.

Juhanan veli Ruotsin kuningas Eerik XIV haluaa riistää Juhanalta herttuakunnan ja Venäjän tsaari Iivana Julma Katariina Jagellonican. Hannu ystävystyy Venetsiasta saapuneeseen musikanttiin Luka Dalmatialaiseen, joka on myös lyhytkasvuinen. Pojat kehittävät uhkarohkean suunnitelman Katariinan ja Lucian auttamiseksi. Mutta kun Eerikin joukot hyökkäävät Turkuun, Lucia ja Hannu joutuvat pakenemaan Wittenbergiin veljensä Erasmuksen luo.

Lucia ja Luka on Anna Amnellin seitsemäs historiallinen nuorisoromaani. Kiehtova ja jännittävä tarina 1500-luvun elämästä pohjautuu kirjailijan tarkkoihin tutkimuksiin renessanssiajasta. Lucian aikaisemmista vaiheista kertovat kirjat *Pako Tallinnaan* ja *Kyynärän mittainen tyttö*, joka oli Lasten LukuVarkaus 2005 -finalisti.

FM Anna Amnell on Suomen Kirjailijaliiton ja Nuorisokirjailijoiden jäsen.

”Anna Amnell on historiallisen lasten- ja nuortenromaanin taitaja, joka tarjoaa lukijoilleen sekä autenttisuutta, romantiikkaa että jännitystä.” Teresia Volotinen kirjasta *Pako Tallinnaan* (Virikkeitä 4/2006)

”Amnellille ominaiseen tapaan tarinan myötä lukija saa kosketuksen kuvattuun aikaan useissa maantieteellisissä pisteissä -- Lukijalle syntyvä kuva aikakaudesta on sosiokulttuurisesti rikas.” Kaarina Kolu kirjasta *Kyynärän mittainen tyttö* (Virikkeitä 4/2004)

Kuvitus: Matti Amnell

Kannen kuva: Jan van Hemessen, *Die Goldwägerin* (noin 1530),

bpk/Gemäldegalerie, SMB/Jörg P. Anders

Takakannen kuva: Turun Tietokuva

ISBN: 978-952-498-842-1

www.bod.fi

BOD
Books on Demand